

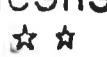
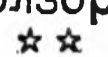
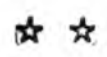

ТАБАН ЖЭЛЫЕ — ДҮРБЭН ЖЭЛДЭ

Эхэ орондоо элбэг ехэ модо үгээ!

Бурят-Монголой эрэгтэй ба эмэгтэй колхознигууд, бүхы модошод стахановска харын дүнгүүдэ арбидхана, агуухэ Сталинда үгэнэн уялгая болзорхоонь урид дүүргэхын түлөө тэмсэнэ

Стахановска харын дүнгүүдэ

Эхэ аймаг ой модоний предприя... түүнү модошод үсхэгээр мо... темпэ хурдахахын түлөө... 10-аа февралин... стахановска нара сонсохогонон... Эхэ нарада республикын бүхы... малаасажэ шэнэ шэнэ уялга... рбан юм.

термонууды дүүргэе. Эдгэртэй мурьсэл... үхэлмэрлэн модобэлдхэлэй Хандага... тагн үчэстогэй стахановцууд нүхэд Бу... тыгши, Востаской ба бусад баһан даалга... баржа хэдэн дахин үзүүлэн дүүргэжэ байна.

Эрийскэ мехлесопунктын электро-хорөөсхөдэй дунда мотористнууд Д. Бруцкий, А. Гребельков, Д. Сидилев гэгшэй Үхэр бүрингөө ажалай даалгарине 220 процент хүртэр дүүргэжэ, мурьсөөндэ түүнү буурри ээлжэ.

М. Минисвэй фото.

Байгалай тайга мурьсөөнэй долгээр зэлэтэнэ

Түүрү леспромхоздэ

Байгалай леспромхоз модобэлдхэлэй тү... рүүшын хоёр нара соо тон ехэ гэгэдлэтэй... байһан юм. Энэ муһнээ болооб гэхэдэ, мо... добэлдхэлдэ сезонио модошодыё болон ула... мори гаргалга ехээр хожомлоһон дээрэһөө...

той ажалыё зүбөөр өмхитхөөл, эдгэртэй... үй дүршалье дээрэһээ үүдээд байхала, бү... хы модошод эдэ бэрхшээлдүүдэе зорго... гоёгээр дабан, ажалайнгаа бүтээсые дээр... мурьсүүлжэ һайн амжалтануудыё туйлана.

Мүнөө Байгалай модошод республикын... модобэлдхэлэй предприятинуудай дунда... стахановска ажалаараа шалгаржа, түүнү... буури ээлжэ. Модобэлдхэлэй сезонио тү... сэбые отололгоор—90,5 процент, шэрэлг... гээр—78,5 процент дүүргэжэ. Тийхэдэ я... врини түсэй нилээд ехээр үзүүлэн дүүр... гэтэйһэн байха юм.

Мүнөө, тус леспромхоз дээрэ хүлэмэ... рилжэ байһан модо отололго ба шэрэлг... барандаа Үхэр бүрингөө даалгаринуудыё... дүүргэдэг болоо. Тийхэдэ, тэдэнэрэй 60... процентны стахановцууд ба ударшнууд... болоһон байха юм.

Сезоний ахиндэ ехэ гэгэдлэтэй ябаһан... леспромхоз мүнөө яагаад түүнүүшүдэй зэр... гэдэ гарааб гэхэдэ, эндахин партийна, ком... сомольско, профсоюзна организацинууд ба... модобэлдхэлэй техпоругууд, мастернуу... бүхы ажалай өмхитхэлыё һайжаруулжа...

Энэ леспромхозто хүдэлмэрлэжэ байһан... Баргажанай, Прибайкальска аймагуудай... колхозно модошод мүн тэрэгшлэн амжа... татайгаар ажаллана. 1947 оной эсэстэ... тон ехэ тэгэдлэтэй байһан Курумкнай... аймаг колхозууд үнгерһэн стахановска...

Байгалай модошод ардуудтай агуухэ... вождь багша Сталинчаа уялгаяа Үрхэцэр... хэдхэдхэдхэн уялануудыё абаһан байгаа... Коммунистууд ба комсомольцууд энэ... уялтала нэрэтэй салотойгоор дүүргэхү... тула социалистическэ мурьсөөе улам...

«Красный Пахарь» колхозой модошод... үсхэгтэй ба дүршлэтэй бригадар нүхэр... Түдэнгэ гэгшын хүтэлбэр дор ажалла... жэ, мүнөө сезонио түсэбөө дүүргээд, мар... тил 1 хүртэр түсэбэйһөө ээлжэ тээ 600... кубометр модо отоложо ба 200 кубометр... модо шэрэлгэ гүрэндөө тушаалады гэдэв...

Бигилар нүхэр Ш. Доржиев гэгшэ даал... гарбаряа дүүргэдхүгэй, дүршэл багатай баса... гаһаа тусхай бригада өмхитхэжэ, тэдэ... нэрэй модо отололтын шалабарине эзэлнэ... дүүрээд байхала мүнөө сезониогоо тү... сэбые бригадалаар үзүүлэн дүүргэжэ арга... боломжотой болоо. Энэ бригадын бүхы... бүрингөө даалгаринуудыё 200—300... процент хүртэр үзүүлэн дүүргэнэ.

Энэ леспромхоз дээрэ манай республик... нын түүрү модошод Илья Болонсвой, Иван... Кострынин ажалай дүй дүршалье шудалха... өөһэдхөгөө түүнү хүнүүдэй шэр... нэе үсхэгэлүүдэ дэлгэрүүлжэ талээр эхэ... хэмжээ-ябуулганууд үнгергэгдэн байл... юм. Мастернууд нүхэр Почев, Мамонтов... гэгшэд модошодой ажалыё өмхитхэжэ та... лээр тон ехэ шалабарилгай зонууд боловч...

Байгалай модошод манай республикын... бусад леспромхозуудта өрхөлгөө өлгө н... гаатай эрхэ байхала хүдэлмэрлэтгэ. Энэ... тэ мориной түсүү зурама гүнзгээр саһан... үнэлэг тулаага модо отололго ба шэр... элгээг нилээд ехэ бэрхшээлдүүдэе то... хөөдүүдэдэ байһа. Тийн модошо-

Игэжэ Байгалай модошод агтуува... вождь Сталинчаага уял абаһан соци... алистическэ уялгаяа бөөдүүлжэ байна. П. Гершман.

Нүхэр Сталинда үгэнэн үгэдөө хүрээбди

Манай республикын ой модоной ажа... үйлдэбрининд ба эрэгтэй, эмэгтэй кол... хознигууд болбол ардуудтай агуухэ... вождь, инга эсэгэ Сталин багшалаа бэлт... хэн бэлгэ соогоо 1947-1948 онуудай мо... добэлдхэлэй сезонио түсэбые уришлалан... ба үзүүлэн дүүргэдхди гэдэн уялга аба... лан байна.

Модонон бүхэнэй өөрн урлахы харюу... салтыё ба тэдэнэрэй мөргөжэлыё дээр... үүдээд байхала модо отололго ба шэрэл... нын Үхэр бүрини даалгарине гэгсэхэл... үүргэдэг бшэ, харин нилээд ехээр үзүү... эн дүүргэдэ олоһон байһа.

Манай бригадын гэгшүүн бүхэн энэ бр... игыте зүбшэн хэлсэжэ, тэрэн дээрэ «ө... өһэйһынгэ гарнуудыё табиһалан байгаа

Манай колхозой модошод игэжэ Үхэр... рингөө даалгарине дүүргэхын түлөө м... сәһэнэй ашад, 1947 оной эсэстэ модо... бэлдхэлэй сезонио түсэбые дүүргэжэ, тэ... хэнһээ сааһадаа модо отололгыё улам... өшөнтөйтгээр абуулан байһа. Тийн мүнөө... манай бригада модобэлдхэлээр дүрбэн... сезонио даалгарине дүүргэжэ юм.

Модобэлдхэлэй сезонио ахиндэн түүнү... шын үдэрүүдтэ манай бригадын ололхн... гэгшүүд Үхэр бүрингөө нормо дүүргэдхүгэй... байгаа һэн. Ушарыш халаа бригадын... олонхи гэгшүүд энэһэй урла жэлүүдтэ... модо отололго ба шэрэлгэ дээрэ хүдэлмэ... рилжээр абуулжа, манай бригадын хүдэл... мэрине шангадхала талээр колхозой прав... тиниш, партиранизацины зүгһөө сэг үр... гэдэһы туһаламжэ үзүүлэгдэдэг, ажал үр... хэлмэрн һаатуулагд дутуу дунда айлвиүү... гары усалхагдлаг байгаа. Энэ халла би... хэнэр, колхозно модошодой нүхэр Стали... нийнгаа урла абаһан уялгаяа дүүргэжэ... «балаламанай таарамжатай эрхэ байдал... олгожо үгөө.

Модобэлдхэлэй хүдэлмэрине амжалта... гайгаар абуулжа, манай бригадын хүдэл... мэрине шангадхала талээр колхозой прав... тиниш, партиранизацины зүгһөө сэг үр... гэдэһы туһаламжэ үзүүлэгдэдэг, ажал үр... хэлмэрн һаатуулагд дутуу дунда айлвиүү... гары усалхагдлаг байгаа. Энэ халла би... хэнэр, колхозно модошодой нүхэр Стали... нийнгаа урла абаһан уялгаяа дүүргэжэ... «балаламанай таарамжатай эрхэ байдал... олгожо үгөө.

Тиймэдэ би колхозой правлепини ба... партиранизацины залбарар бригадынтаа... гэгшүүдэй ажалай өмхитхэлдэ тусхай анха... рал хандуулан байһа. Залуу модошодыё... хүршлэтэй бэрхэ модошодой хажууда хүдэл... мэринуудыё, тийгээд бригадын бүхы гэгш... үүдэй дунда үдэрэйһөө нормы дүүргэнгүй... ажалһаа бусаха ябадалыё огтолон бо... тоулжа, хүн бүхэтэй өөрннгөө хубита нор... мы дүүргэжэ ябадалыё туйлаһан байгааби...

Ц. Бадмев, Хорин аймаг «Улаан-Одон» колхозой модошодой бригадир.

„Бурманг оллес“ трестын модобэлдхэлэй ябаса тухай 1948 онсй февралин 15-ай ОПЕРАТИВНА МЭДЭЭН

Table with 4 columns: Предприятинууд, Сезонио түсэб дүүргэлэ (процентээр), Шэрэлгэ, Отололго. Rows include Байгалай леспромхоз, Хандагагтайн мехлесопункт, Шулуутайн леспромхоз, etc.

Модобэлдхэлэй бүхы үчэстогууд... түүнү модошод, мастернууд ба ин... ститутискэа хүдэлмэрлэлгид... дагшынгаа урла абаһан харюусал... гаануудаа дүүргэхын түлөө хүсэ... хэһэ хайралангүйгөөр ажаллана. Эдэ... шэнэ шэнэ үсхэгэлүүдэе жөжүүлжэ... мэдэ леспромхозой түүнү хүнүүд, нүхэд... мэдэ, Базаров, Савельев, Дамбасев... гэгшэд үхэр бүридэ хоёр гурбан

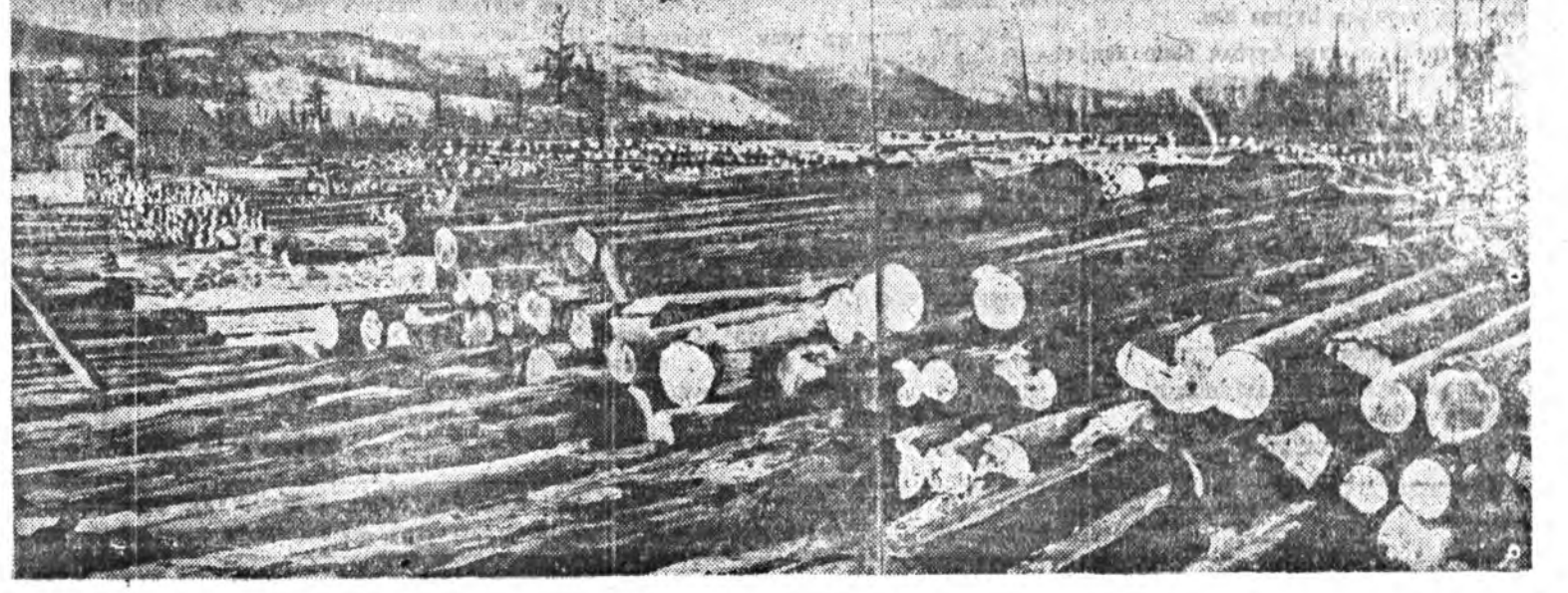
Модобэлдхэлэй хүдэлмэрине өмхитгэ... гээр абуулжа хэрэгтэ предприятинуудай... лөггэдэхин профсоюзна организацинууд тон... ехэ харюусалгатай үргэнүүдэе бөөдүүлжэ... зорилготой. Профсоюзна организацилууд... гасхалан лэ мурьсөөнэй тухай, хүдэлмэ... рилжэлэй байра байдал тухай ханаагаа... таялбай байха бшэ, харин ажалай өмхи... хэлыё һайжаруулжа, тоо бүрихэлыё зүб... бөөр табиха, мурьсөөнэй дүнгүүдэе сэг... үргэлжэ гаргажа байха ба модонон бүхэ... нэй Үхэр бүрини өрилгыте халгаха, тэдэнэ... рий культурина амаралтыё бэлдэхэ зорил... готой байһабшуу.

Мурьсөөнэй хүсэн

Мурьсөөнэе модобэлдхэлэй үчэстог... үдэй хүдэлмэрлэжэ байһан бүхы модошо... дой модошодыё-залуушуудай бри... гадан бүтээсэтэйгөөр ажаллажа, мур... сөөнэй түүнү буурри ээлжэн ябаха. Энэ... шэнэ шэнэ 16 залуушууһаа бүридхэн ба... ридэ эвөө болон ажалладаг байха юм. М... сөөнөн бүхэн өөһэдхөгөө Үхэр бүрини... дабарине 150—200 процент хүртэр дүүр... гэнэ.

Мурьсөөнэй зөвонуудыё өрхим стаха... новцууд нүхэд Кабинов, Шарафулин, Зы... ковский гэгшэд удариһана. Эдэ зөвонууд... үдэй дорондоо мурьсын ажалладаг юм. Т... хэдэ тус үчэстогэй партиранизаци ба... мандыёе организацин талаа комсом... ольско зөвонуудай ажалай хүштыг гар... галд, үхэрэй турша соо ямар зөвонгой мур... сөөнэй алыны сонсохогоо ажалай Социалистическэ мурьсөөе ба ажалай

ШУЛУУТАЙН ЛЕСПРОМХОЗДО

СОВЕТСКЭ АРМИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

ЧЕМБЭ

ОЧЕРК

1942 оной нөмөр манай полкдо Богдарино гэж хөлэн эвчлэнгийн тосхондоо аялуу солдат хүржээ өгчэ лэн. Би өнөөдөр өөрөө тэр гэгээр халуужа явч хүн.

Чембо болбол тэнгэрт, мархатай шайрагтай, бишинхэн зал, гайхалтай гүрэн нүдтэй хэн. Буржигар Унэнийн гэдэргэ намшаатай, хоолойн нөдлэнгиртөг бэлх. Перовэ сэлхи үнэнхэй, хэргэсэлэй машэртэй ба автоматтай байба.

Чембо тэр гэгээр суваст болобо. Бөөцүдтэй минн хөөрдөө хөхлэ. Чембо илангаа захаралтайгаар шалгалта хэн. Заримдээ нүдөө аялч. Ямар нэгэ шүмэн тухай ухаан боломжлодог байба.

Турал тосхондоо нэрвэ амалгаа үндэглэснэй хэн. Тэр эвэн тухайгаа тэр бүр боломжлоо сүлөө зөгүү байба. Дайшуудтайгаа халуун шураараа уулзаж, тэвчлэн хайра гэмгүйгээр холдчих тул, Чембо байн дураараа фронт ошом юм. Тиймхэнэ шалхысаа эхэн явцын Угс гэж хэлж шийдэб.

Төллий Ручей гэж хөрснийн түлээ хэрэгтэй байлзанай болжо байхдаа, толгойгоо боожорхинон Чембо түрүү эвргэжэ абба. Гар тулалдаан болохоод, тэр аялвар оролоо хэн. Немекэ пүлмедой расчедые Чембо хайрэн гэжэ хилдэ хэмэрлөншнэ полсын командир полковник Паченко өөрөө харач юм.

— Энэ солдат эрхэн хатуу хэл байна даа, — гэжэ Унэ эрхэншөөн полковник тийгээ хэлэв хэн.

Би Чембоёо харалд: «Кимэ хүн энэ стандартска кургангаа эхлэнэ замны Берлин хүртэр ото ябаж гараад, Убсүгээрээ дүүрээ ориентой боложо, Турал Богдаринодоо буцахдаа, нотогоо эвчлэншнэ Чембоэй хөөрөөндөө тон анхалгалтайгаар шалгалта байха, — гэжэ доторо боложо байгаа байба.

Пэгтэ бидэ тэрэгтэй ажалгалтын түрүү пүлхэдэ ошоо абабади. Мүлхихэ абахаала, талын мүлхэвэлшнэ халд тэгшээр оролоо хөхлэбди. Заримдээ номон эшэнүүтэ үнжээн халхшаатайгаар хуларгана, тийгээвэр мада хабарай мүлхэнэй уналгын абааншаа шалга юм шэнэй үзэгдэнэ. Бидэ ажалгалтын пүлхэдэ ошон телефонной провоста зүблэн мүлхшдөө, тийгээвэр тансал хаа-яа сэжэ олохи эрхэншнөө түгээвэрхэе дуулашад.

— Ажалгалтын түрүү пүлхэдэ хута боло, — гэжэ Чембо дутгарба, тийгээвэр ура харалан хэрэгдэжэ байгаа талын курган тээшэ загшба.

Гэгтэ газар сооноо хоёр автоматчигай бөөцүлгэн хэн би ажалгалтын пүлхэдэ ороохолшөгүй байгаа, юу гэхэдэ тэрэн тор наринар дамлагдашсан байгаа юм. Суваст архаханар црогуск өриб, тийн минута болоод бидэ блиндаж соо ороод байбади.

— Бидэ эндэ дартай бочко соо буулан шийн байлгшди, — гэжэ лейтенант Колин хэлэв. — Отго дайн Угс юм шийн ошон тойрон тон аян намлуу, тийгээвэр манай үнжээн түүшаа зүүн таялгалтэй зогшогүй байна гэжэ расчедүүтэ мэлээснэ. Бидэ мүнөө дээрэ дайснай мансвэрэ мэдэвэгшдди, теад миннэ хаваха, сохон өнөөгүүр ба сүмэ сохио бодогтой ха...

Ажалгалтын пүлхэдэ солдагууд тэн бөрхтэй байха гэжэ би лейтенантгаа дугуушгүй мэлэжэ байба, юу гэхэдэ, эндэ-хэ лейтенант Колин манай артиллерийн буудалгыне забарилзан үлэрдэдэг юм. Лейтенант абаан бүхэннэ нариошалан шагнаба. Гэгтэ хүсэтэй шууан тэрэнэй Угсүлээ табалдуулжархоб, тийгээвэр лейтенант бонон шийн түрэгөөр блиндаж сооноо гүйдэ гараба. Би хойноонон яаран гэрэбди. Мүнөө хүртэр амгүй хоон байн курган дээрэ гарабади. Тала

уби акт орошон байба, тэрэннэ тийгээвэр бэшэ болошоо. Хэдэн зуугаад Унэтой номонод харанхы тэнгэринэ хэлнэ амалгаа сорьен хээлэжэ, тэрэ зуурла ойлгоо улаан, хүүхэ, номон Унэтой утгалуудые үнжүүлнэ, тийгээвэр эгээр гэжэ шүтэе кургануудаар хэлэгдэшлэн шийнэй амал гэжэ шийн үзэгдэнэ. Энэ үедэ ошон тойрон байгаа газар дайда хуу барин хэлээр дүүржэ, энэтой аймшгалтай тэрэннээ мултгаран гэрэхэ аргагүй юм шийн нагагтана. Тэнгэридэ холо дээрэ үүртэр гэрэлүүгын ракетангүд сорьелон дөнджэ, дээрэ гаралан бөөрээ тэнхэрхэдэ олон хойр болон бутарн, тийгээвэр шийнэн эхэ талмай газарые улаан гэрэлүүдэнэ.

Лейтенант ошон тойрон захаралтайгаар шертэн харалзана. Машиннэ хууражэ байншэ шалганан инженер шийн, ошон тойроншнэ тэрэ шалганэ. Тийгээвэр рон шухала юушынэ орошон туга шамлуугаар хэлэб: «Танжнууд!» Шхэрэн тэрэлэгэнүүд, дуу шуун соогур бидэ ирай тулалхаар абянуудые дуулабди, гэгдэнэй улам эли боложо заблаба. Энэ хүлэмхи бүгүн, нэгэ үе аялжэж, нэгэ үе шалгалжа байгаа абяна дүршлэгүй үл олоо ороохогүй хэн. Колин энэ абянуудамсаргаа хөдм шэнээн бэрхүү байдал тохололоо гэшб гэжэ тэрэ дары мэлээснэ. Хүлэмхиэн бүгүн абянууд байл байн шалгалжа, тийгээвэр галуугаар сулалдана ан ариалангай эрхэрэн шөөгөөр дүүшэнэ. Танжнууд! Хөштөө миннэ мур үлшбэ. Эргээдээ өөрыншөө лажуудла үнөөхи сувастой, Богдарино тосхондэ залуу эвчлэншэ харажархоб. Улангүй байлдан дэгдэхэн гэжэ бидэ мэлээн туга, бүлэг үлэдуудтай хамта байншэ тэрэ оролоон байла. Гансал зоригтой хүн тийгээвэр. Аймхай хүн нямэ дүртэй Унэ болжо, гансаараа байншэ оролодог, абарай бөөржэ оролог.

— Телефонно наашнэ асара. Эгнэлт хамаг харангууд хуу дуудгэжэ турналданхай юм, — гэжэ лейтенант тэрэндэ хэлэб.

Курган дээрнээ ошон тойрон газар аялган дээрэ байншэ юм шийн харалзана. — Энэ гэгээр батарейнүүтэ дамжууламши.

Тайлтаряггүй тэрэлэгэнүүдэ толодо гэрэлтэжэ байгаа солдаты шайрда илангалдта үзэгдэлтэ энэбхилэл ороохолло. Тэрэ солдат үнөөхи курган өдэ телефонной провостого татаба.

Лейтенант телефонной трубка абяжа хуудала: «Ангарай!» Тэгэ телефонийн гэгтэ абяа зингүгү болошоо, нэгэ тээ провостогын табаршоо гэшбэ ха.

Мүнөө бидэ харанхы хүн байтар дайснай хүсэнуудэй байгаа тала дунда амал хэлэгүй юм шийн болон үлэшбди. Бидэ нэгэ хэдхэн Угс дамжуулжа аргагүй болошобди. Угсүлээ дамжуулжа шалдэ хэлмэй, дайсан уруу шалгуулашан хүртэ буудалга аялжэ хэн. Телефонной-най трубка амгүй болошоод хэбтэб.

Лейтенант бүхы бөө тэншилтэжэ өөдө болобо.

— Сувастой!.. — Би, — гэжэ солдат харюусаба. — Лийнэ шалгаад, гэгтэвэр газарынэ оложо заблаба.

Чембо захиралгынь дабтаад, тэрэгээр эрбэб, тийгээвэр лейтенант зогшоо. — Ойго, хүлэгтэвэр, ойгоноо базаш... Поткин, дивизион хуви залал шийнээ тухайха болоод байна...

Сувастой юушые харюусалгүй, хары түргэн дошоо буугаал, телефоннойгоо провосты абяан бөөрээ таха руу аялшаба. Бидэ улаан хойношнэ харжа байбади. Манай дүгэлжэ абяа танжжэ моторнуудай дуу шуун улам улам аян бололо. Манай автоматчигай бөөнхон буудалга тархиганаахилба. Дайснаа зогшоо хүсэ хүрэггүй, мэлэ мэлэ абягаа табархан гэжэ наахаала аймшгалтай бололо.

— Ушөө эрбан — эрбан табал минута Унэтэрэ хата, оройтошоох, — гэбэ лейтенант.

— Тийгээвэр маннэ ялахан бэлэн бэшэ, — гэжэ ахалагша сержант Сулимчук харюусаба.

Лейтенант харюусабагүй. Байлзанай хөөржэ байгаа амилан түтэлжэл байба. Сулимчук нүдөө Колинхо зайлуулалгүй дахин хэлэб:

— Манай эльгээгүт даа, — гэжэ Сулимчук гүйбэ.

— Тэгэ, яахад даа...

Лейтенант Колин миннэ гарнэ абяба. Телефонной трубка сооноо ута абяан дуудлаба. Сэжэ зүрхэ уруу тунгааг сабэр буулганга нагнн унамай орошон шийн тэрэ дары манай хүсэ шалд бэрэгшоо хэн.

Лейтенант, энэ абяла салчхалгүй гарнэ абяа гэгэн шийн, шийшорангай бөөрээ алтардаа тэрэнэ абяба. Улаан хөхлэн Угс дамжуулжархоб. Тийгээвэр пүлхэдэ манай дээрүү түрүүшнэ снэрдүү хийлэнгэр гэрэбди. Лейтенант буудалгыне забарилзан залана. Хүлэг снэрдүү туга лундуур буужа, дайснай тэнхүүднэ Угс хэжэ заблаба.

— Шалга байна! — гэжэ Сулимчук дуугарна. Хэлэн абарай түтэгүүд абяжэ, нэгэ Угсүлээ толон болошоб.

— Шалга! — гэжэ Колин хангалтайгаар хэлэв. — Бэрхаш даа!

Телефонной провосты абял, Чембо солдаты таларуу ошомынэ би хараа хэм. Түрүүн хулаар дуудлажа байншэ танжжэ моторнуудай абяан мүнөө эли тодо болошоод байба.

— Айхаа мэдэхгүй гэшбэн, — гэжэ Сулимчук нэмэбэ.

Колин шайр улайманхай, нийдэнгүй шийн сөгтөгээр ялазана. Зүгээр үгэ хуурын, хүдэлжэ яахан намлуу ба тэнгэридэ байба.

Ур сайха тээшэ буудалган намлаба. Тала дээрүүр байа абяа шөөгтүгү болошоо. Немекэ машинанууд шалан дүүшэ байба. Би лейтенанттай амаршалагдаа, ажалгалтын пүлхэдэ солдагуудтай хамта штай гэшбэ ярабаб. Энэней хажуугаар Чембын хуви залал биднине нааашаар хуула. Төрхөгшнэй туга, би мүн тэрэ провосты зүблэн мүлхшб. Талын Унэ хэлэ хатуу зайлуулан мүлхжэ ябатаргаа урда нэгэ хүнэй хэбтэхэ хэрэжархоб.

— Чембо! — Би нагалан шийшээр байгаа гэрээрээ тэрэнэ тэрээрэ абяба, гансал тийнэн хойноо залгалдана провостынэ хараа хэм.

Тэрэннэ залаар өшлөб. Уралуудынь хүдэлбэ, тийн тэрэннэ нэгэ ороо: «Миннэ залгажэ дуулахаала... немцүү... разведчикүү... нам уруу... би тэвчлэнэ...»

Би тойргоо харалжа дайснай солдагуудай хүүрнүүднэ орообод.

Энэ тулалдаанай хүүлээр Чембо мүлхихэ тамиргүй болошон байгаа. Тэрэ туга-лажа эржэ хашхаржа наава, теад хүнүүдэй хөөрлөдхэ абяа дуулаа. Шагнэн гэгдэншэ, талн бөөр хуугаралдана байба. Тийгээвэр нэгэ хэбтэвэр шийн хангалтаа, газарнаа машинануудай хүлэгшөөн, томо конхонгуудай наараа дуудлажа, үүднэни нэрэ-бураггүй, нүхэ мүүгү нэгэршбэ. Үүдэ онгойлган гэгдэ, мэлэ тэбжэрхэн алдабаб урдалиншнэ шара сад малгайтнууд, брезентэ кубархалтнууд, хүлэг дээрэ беринан хүнүүд. «Түймэр алим бэ? Алим ба түй-й-мэр-р!» гэгдэн бадалалжа, намайа турин тухан гөрүүмнн ороохор алашаба. Нойтөн голтой гэжэ, болон ушарыне тэдэвэрэ облуугуужа, немгоруулба.

Гэгтэ телефонтой гурбалдахи хүрмэни газар гарангараа утгалда хэдхэн бөөрээ, дээрэ хүрхтэй хүн байжа, пожарнуудые дуудажархжа, тийгээвэр гэгэ, тийгээвэр бөөршүү.

Тийн бидэнэр — хүршэнэртээ, пожарчигуудтаа буудалаа нэгэ амин боложо мансашы биднине бэшэ, харин бүхы Улан-Удэ гэгдэй олон мянган арад зочинэ хүлэг хөөр хара соо зуруулаар туталжэ байншэ ба тээ тэнхээвэр, харбайгаашы наа хүрхээр газарта байншэ Улсөөноо зуруу хүсэ хүрхээр асаржа шалгалгүй худалдана-найманай хүлэгбэрлэгшэ шөө үзэжэ, харанхын эхэр харжархоб.

Хэрбэ тээ хүлэгбэрлэгшэ Улсөө хэржэ шалхалаа боло юм налш, өөдэ сооноо нүгээ томлжэ, харын гарнэ дажа. Улсөө аялжэ гэгэн нилэмжэ нөгэ пожарнитай оруулба. Бидэ буудлага тэрэннэи байшаабди.

— Манайншаа хабшад гарамша гусала тэрэ уагдай барай. гэгтэ оронгүй, сад саха Гортонг. Бурмонгөр ошон нятнай, тэдэнэр ошоошы гэгтэжэ мэлэжэ, гансашы биднине бэшэ, харин гөрлөб бүхы зонинэ зуруулаар хүсэд хэлгэха байгаа, — гэбэ хүршэмн.

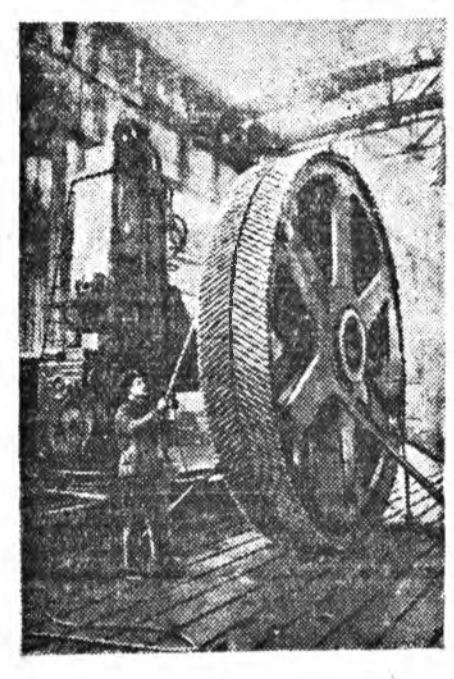
— Зүб, тон зүб! Тийгээвэр тэдэнэр наава орохоо боло, — гэбэ нүгээдэ хүршэмн.

Угс баабайгаа наа бараа дээрэ мүүдэй тугаагаар гэжэ Угсүнэ хэтэ сахуурны хангыгээ орооноо бэдэржэ, дад дээрэ хэрэгдэн байгаа наам, нямэ уршагтэ хүлэгшэн гэрэхгүй байгаа гэжэ, гэгтэ орооо сайжаа хуугараа наабаб.

Тэгэ хайрэн гэгдэ!.. «Гэмьнэ уржа, гэмшлэншнэ хойно!»

Ш. Нимбуев.

Бадма ШОЙДОКОВ.

ДОНБАСС. Сталиний нэрэмжэтэ Номо-Браморо заводой № 1 механичска цехын строгальник станционер М. И. Павлов шайншэ подъемно машинада зургаан метр диаметрий сахарт дархалан бүтээжэ байба. (ТАСС-эй фотохрошкю).

СОВЕТСКЭ АРМИИН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО ЗОРЮУГДААН ЭСТАФЕТА

Иволгын аймгай физкультура ба спортын хэрэгнэ эрхлэхэ комитет Советскэ Армиин 30 жэлэй ойн хайлэрлэгдэ зорюулагдана санашадай эстафетэ өмхилжэбэ. Аймгай санашадай эрхлэн комитэдэ Иволга — Тарбагатай, — Улан-Удэ гэгтэ маршруттайгаар 150 километрэ абяа бололо. Энэ команда гурбан Улэр соо тус маршрутнэ абяа гараха байншэ. Тийгээвэр командынхид колхознигуудта Советскэ Арми тухай ба бусад тэмэнуудээр хөөрлөнүүднэ Унэргэгжэ юм.

Л. Бонварнино.

Утаатай сусал

Ганса гонзогор зуруултай Улэһон дээрнээ замлааншэ татангүй утгалн байгаа. Улэһонгүр болоод, галаа тилгэхэ гэжэ ганса зуруулаа шударган гэгдэ, тархигнэ хойно татжархоб.

Ай хала! Тэгэ яахоб? Галгүй, хоолгүй хүүтэй баша. Хамта хоридортой хоёр хүнээрэйгнөө нэгэндэ зуруу гуйжа ошобод. Тугаша болоходо, тэрэннэ хоёрхон гонзогор зуруултай үдэлэн аад, нөгшөө унтархархоб, нүгээвэрнэ гамаа носоон байба.

Наахан аанаан галынэ сөгшөөгүй байжа, нэгэ утаатай сөгшын сусал хабшад гараб. Юу байхан даа, коридоор дүүрэн утаа тунуулан гэгтэ орооб. Сулала абаашажа нөшлөрүүдэ хэ-хэтэрин, гэр соомн бүгүү манэ гаташаба. Хүнүүд хээгшнэ нэм, шаг шуула табилдаа орооб даа. Галаа аанажа хүрүгээ, сайгаа тэбээ, хүнүүд нэгэ-нөгөр аргадажа, нэгэ-нөгөр наагуужа байрин, газарнаа машинануудай хүлэгшөөн, томо конхонгуудай наараа дуудлажа, үүднэни нэрэ-бураггүй, нүхэ мүүгү нэгэршбэ. Үүдэ онгойлган гэгдэ, мэлэ тэбжэрхэн алдабаб урдалиншнэ шара сад малгайтнууд, брезентэ кубархалтнууд, хүлэг дээрэ беринан хүнүүд. «Түймэр алим бэ? Алим ба түй-й-мэр-р!» гэгдэн бадалалжа, намайа турин тухан гөрүүмнн ороохор алашаба. Нойтөн голтой гэжэ, болон ушарыне тэдэвэрэ облуугуужа, немгоруулба.

Гэгтэ телефонтой гурбалдахи хүрмэни газар гарангараа утгалда хэдхэн бөөрээ, дээрэ хүрхтэй хүн байжа, пожарнуудые дуудажархжа, тийгээвэр гэгэ, тийгээвэр бөөршүү.

Тийн бидэнэр — хүршэнэртээ, пожарчигуудтаа буудалаа нэгэ амин боложо мансашы биднине бэшэ, харин бүхы Улан-Удэ гэгдэй олон мянган арад зочинэ хүлэг хөөр хара соо зуруулаар туталжэ байншэ ба тээ тэнхээвэр, харбайгаашы наа хүрхээр газарта байншэ Улсөөноо зуруу хүсэ хүрхээр асаржа шалгалгүй худалдана-найманай хүлэгбэрлэгшэ шөө үзэжэ, харанхын эхэр харжархоб.

Хэрбэ тээ хүлэгбэрлэгшэ Улсөө хэржэ шалхалаа боло юм налш, өөдэ сооноо нүгээ томлжэ, харын гарнэ дажа. Улсөө аялжэ гэгэн нилэмжэ нөгэ пожарнитай оруулба. Бидэ буудлага тэрэннэи байшаабди.

— Манайншаа хабшад гарамша гусала тэрэ уагдай барай. гэгтэ оронгүй, сад саха Гортонг. Бурмонгөр ошон нятнай, тэдэнэр ошоошы гэгтэжэ мэлэжэ, гансашы биднине бэшэ, харин гөрлөб бүхы зонинэ зуруулаар хүсэд хэлгэха байгаа, — гэбэ хүршэмн.

— Зүб, тон зүб! Тийгээвэр тэдэнэр наава орохоо боло, — гэбэ нүгээдэ хүршэмн.

Угс баабайгаа наа бараа дээрэ мүүдэй тугаагаар гэжэ Угсүнэ хэтэ сахуурны хангыгээ орооноо бэдэржэ, дад дээрэ хэрэгдэн байгаа наам, нямэ уршагтэ хүлэгшэн гэрэхгүй байгаа гэжэ, гэгтэ орооо сайжаа хуугараа наабаб.

Тэгэ хайрэн гэгдэ!.. «Гэмьнэ уржа, гэмшлэншнэ хойно!»

Ш. Нимбуев.

Бадма ШОЙДОКОВ.

Шэжэ НОМУУД

1. ЭНЭ НОМЫЕ ХҮН БОЛГОН УНШАХА ӨНОТОН

Бавасан АБИДУЕВ Шэлэгдэмэл зохиолнууд (1928—1940) Бурмонгиз. 1947. Сэм 5 түхэриг 50 мүнэ

1940 ондо манай залуу бурят-монгол литература хүлэгшэ гэгдэлдэ нэрбэгдэн байна. Бэлгэ хэсэд, хүсэ зориг хэтэй ба набаран хуужа, урсажэ байншэ наахалаа поэт Абидуев Бавасан Доржиевич наа бараа хэн.

Нүхэр Абидуев—манай залуу бурят-монгол советскэ литературын дунда Унэ түгээлэгшэ погн боложо, литературын үүдэ татан ороон юм. 1928 ондо манай арад зон нүхэр Абидуевэй согтой хурса, уян байхан ба хүсэ хүртэй угунүүднэ туулажа, уншажа захалдан-байншэ. Тэрэннэ хойшо үнэртэн 12 жэлэй турша соо поэт Абидуевэй зохион зохиолнууд тон олон ба манай аралые ургуулан хүмүү-үүлэхэ, Бурят-Монголын социалистичэсэ өнөөр шөлөгшэн байгуулжа хэрэгтэ угаа эхэ туга хүргэнэ байншэ.

Бавасан Доржиевич болбол барагшашагүй эршэ зоригтой. Энэ орошоо хамаг бүхы абяас хүсөө Угсүнэ Унэ патриот байншэ юм. Залуу налшаа үбэлшэн дайрагдажа, бөө муудалшны нааа занайнгаа хүүшынэ час хүртэр шэлэжэ абяан хүнээдэ хээгтэжэ пост дээрэ байнаар, ураг байншэ шүлэг зохиолнууд бэшээр байншэ байб.

Бавасан Доржиевич бэлгтэй урэн-хоолоо байхалаа галда, эрхлэн байн оршуулажа байгаа юм. «ВВП(6)-г тий хүлэгшэ Хураангы курснэ, оройт литературын класснигуудай хэлэ хэзэн зохиолнуудынэ мүнөө манай арад түрэл хэзэн дээрэ утшажа, шүүлжэ байншааа нүхэр Абидуева хээгэн уялгалтай байншэ.

Бавасан Абидуевэй «Шэлэгдэмэл зохиолнууд» нааар худалдаада гаралтаа байншэ. Энэ ном нүхэр Намжил Балдан-ой редакшитайгаар ба оролын, Угсүлгөөр хэлэгдэбэ. Пэрлэгдэшэ ном болбол манай эрхлэн уран зохиолтой нагн болохо нүхэр Абидуевэй хурасхала зорюулагдана хүлэгшэ, эрхтэй нагнник болоно.

«Шэлэгдэмэл зохиолнууд» соо поэт Абидуевэй бэшэн эгээ байн байн шүлэгүү болон поэманууд оруулгабди.

Өөрнөөр Формо ба түгээгү ухлар онсо илгаржа харалдааар зохиолнуудынэ нэрлэб: «Сталин», «Фунгалын Удэр», «Манай гэр», «Мэксим Горький», «Уларник залуу нүхэдтэ», «Түгээхэ жэлэй дуун» ба бусад

Бавасан Доржиевич болбол манай залуу бага Угсүнэ Улсүлгүдэй эгээ илаг хүртэй зохиолто байгаа хэн гэгэл агуу болохогүй. Нүхэр Абидуевэй барагшүүдэ зорюулжэ бэшэнэ зохиолнууд мүнөө манай хүршүүнэй хургалдай амалгаа табаралгүй. Тэрэ талаар харалжа, «Шэлэгдэмэл зохиолнууд» соо «Эрэн гүрнээ эмээлэгшэ», «Шалнаа Шаалай хоер», «Тэгэ Бибанн түүхэ» гэгэн Улсүлгүдэй оруулалданиншнэ тон эдэ зүб гэжэ нагагана.

«Шэлэгдэмэл зохиолнууд», удхынча талаар тон байн, хүмүүжүүлгын тон эхэ ухалшаран байншэ. Зүгээр хэблэгтэй талаар гаралан хэлэн дугуунгуудай бш байншэ дуугай гаража болохогүй. Бурят-

Монголой Гурнагай хаблал энэ тэй ба харюусалгалтай ажал байншэ муртөө тэрэннэ эрхтэй шайга эршлэнүүднэ харюула байншэ.

Хэлэ тийгээвэр байбашы, Бавасан вай «Шэлэгдэмэл зохиолнууд» ном байншэ. Энэнигнэ хүн болш гэжэ түгээгшгөөр нагнлажа.

2. АЖАЛШАДААР БАЙШАН ҮҮСХЭЛ

Намжил БАЛДАН «Баян гол» Бурмонгиз 1947 он

Бурят-Монголой хуушманай РСФСР-эй искусствонгуудай ажал-буулагша Намжил Гарам-зановой «Баян гол» гэгэн шийнэ столицын театрын снэгэ хэрэ гэдэ, хэблэл болон харгалтай нааар утгажа абяан байншэ.

Тэй ЦК-тэй нислөгчска хүлэгшэ шал тэблэгүүдэй нүүдээр энэ зохиол хадаа мэтэй литературатуригай байншэ алуудууд тулалдуудай эрд шууд усадынь үдлэ гэгтэбэн.

«Баян гол» пьесэ Бурят-Монголой хэблэгшэ тухай ном гэгтэбди. Энэ наймангай Угсүнэ Юуб гэгэхэ, энэ номой хэблэгшэ наарын манай литературын байгуулгай нэгэн болохо «Баян гол» республикнэй Угсүнэ эрд тугаан аргатай болобо.

Пьесэ соо харуулагдана мэдэ хадаа манай республикнэй Унэ тээр табигдаад байншэ проблемнэ таллууд болоно. Байгал шамнэ хон шанта уларилые илан дайлаа уншай Угсүнэ шалдэ бүхы мүнөө абяа, ороонхой Унэ байншэ наахын түлээ тэмсал пьесын гэгдэбэн.

Энэ асуудал хадаа тус пьесэ байхнаа талаар нааар, шийнэ зүгээр шийлэгдэнэ тулалаа, тугаа ойлгошотой, дуга байла байншэ. «Баян гол» пьесын хэблэгшэ штар хадаа тус пьесын снэгэ шийнэ байншэ ажил наймангай гонхирхотойгоор утгалдана дамжаггүй.

3. ХЭРЭГТЭЙ СБОРНИК

Семен ДУНАЕВ «Родина в песту». Шэлэгдэмэл зохиолнууд

Бурмонгиз 1947 он. Сэм 3 түх. М

Семен Дунаев болбол манай шийн ажалшита багалан шийн гонхирхотой автор гэжэ тэнгидэм Унэнийн поэт нүхэр Дунаевэй хэблэлдэ харалжа «Родина в песту» («Эхэ орондэ сэгэ соо») гэгэн манай шүлэгүүд эхэлэн тугаа хүршүүд Энэ сборник соо ганса поэтэй зохиолнууд бэшэ, мүн оршуу оруулданхай. Тийгээвэр нэгэ монгол хэлэн дээрэ бэшгэдэ манай зохиолнууд ороо ушлалшгатай шуулжа абаалаа